

שיעור א: המדות שהתורה בהן נדרשת: בין ר' ישמעאל לר' עקיבא

מקרה מבחן - שבועת ביטוי לשעבר

Session #1: The Dispute Between R. Akiva and R. Yishmael about A Self-Obligating Oath

As a Test Case of Their Varied Approaches in Midrash Halakhah

(1) ויקרא ה, ד

אוּ נֶפֶשׁ כִּי תִשָּׁבַע לִבְטָא בִשְׁפָתַיִם לְהַרְעוֹ אוֹ לְהִיטִיב לְכָל אֲשֶׁר יִבְטָא הָאָדָם בִּשְׁבָעָה וְנִעְלָם מִמֶּנּוּ וְהוּא יֵדַע וְאָשָׁם לְאַחַת מֵאלֹהֵי:

(2) ספרא ויקרא - דבורא דחובה פרשה ט

- יכול הנודר בניזיר ובקרבתן יהא מביא קרבן זה תלמוד לומר כי תשבוע על שבועה הוא חייב לא שנדר בניזיר ובקרבתן.
- יכול המהרהר בלב יהא חייב תלמוד לומר בשפתיים לא בלב או יכול שאני מוציא את הגומר בלב תלמוד לומר לבטא.
- יכול הנשבע להרע לאחרים יהא חייב תלמוד לומר להרע ולהטיב מה הטבה רשות אף הרעה רשות, יצא הנשבע להרע לאחרים.
- יכול הנשבע להרע לעצמו יהא פטור, תלמוד לומר להרע ולהטיב מה הטבה רשות אף הרעה רשות אף אני אביא הנשבע להרע לעצמו שיהא חייב.
- יכול שאני מוציא אף הנשבע להטיב לאחרים, וכשהוא אומר או להטיב להטיב אף לאחרים.
- או יכול הנשבע לעבור על המצוה יהא חייב תלמוד לומר להרע ולהטיב מה הטבה רשות אף הרעה רשות יצא הנשבע לעבור על המצוה אוציא את הנשבע לעבור על המצוה ולא אוציא את הנשבע לקיים את המצוה שהיה בדין שיהא חייב דברי רבי יהודה בן בתירה א"ר יב"ב מה אם הרשות שאין מושבע עליה מהר סיני הרי הוא חייב עליה מצוה שהוא מושבע עליה מהר סיני אינו דין שיהא חייב עליה א"ל לא אם אמרת בשבועת הרשות שכן עשה לאו כהין תאמר בשבועת מצוה שלא עשה בה לאו כהין.
- להרע ולהטיב אין לי אלא דברים שיש בהן הרעה והטבה דברים שאין בהן הרעה והטבה מנין תלמוד לומר לבטא
 - אין לי אלא לבא לשעבר מנין תלמוד לומר לכל אשר יבטא דברי רבי עקיבא רבי ישמעאל אומר להרע ולהטיב לבא
 - אמר לו רבי עקיבא אם כן אין לי אלא דברים שיש בהן הרעה והטבה דברים שאין בהן הרעה והטבה מנין אמר לו מריבוי הכתוב אמר לו אם ריבוי הכתוב לכך ריבוי הכתוב לכך
- האדם בשבועה פרט לאנוס, ונעלם ממנו פרט למזיד, ונעלם ממנו ונעלמה ממנו שבועה או יכול ונעלם ממנו החפץ, תלמוד לומר בשבועה ונעלם ממנו על העלם שבועה הוא חייב אינו חייב על העלם החפץ.

(3) משנה כתב יד קאופמן שבועות ג:ה

אֶחָד דְּבָרִים שְׁלֵעֲצָמוֹ, וְאֶחָד דְּבָרִין שְׁלֵאֲחֵרִים, וְאֶחָד דְּבָרִין שִׁישׁ בְּהֶן מִמֶּשׁ, וְאֶחָד דְּבָרִין שְׁאִין בְּהֶן מִמֶּשׁ. פִּיצַד? אָמַר שְׁבֻעָה שְׁאֵתָן לְאִישׁ פְּלוֹנִי, וְשְׁלֵא אֶתָּן, שְׁנִתְתִּי, וְשְׁלֵא נִתְתִּי, שְׁאִישׁוֹ, וְשְׁלֵא אִישׁוֹ, שְׁיִשְׁנִתִּי, וְשְׁלֵא יִשְׁנִתִּי, שְׁאֲזִיק צָרוֹר לִי, וְשְׁלֵא אֲזִיק, שְׁזָרְקִתִּי, וְשְׁלֵא זָרְקִתִּי. רַבִּי יִשְׁמַעֲלֵא אָמַר: אֵינוֹ חֵיב אֶלָּא לְעִתִּיד לִבָּא, שְׁנֵאֲמַר: לְהַרְעוֹ אוֹ לְהִיטִיב. אָמַר לוֹ רַבִּי עֲקִיבָה: אִם כֵּן, אֵין לִי אֶלָּא דְּבָרִים שִׁישׁ בְּהֶן הָרְעָה וְהִטְבָּה. דְּבָרִים שְׁאִין בְּהֶן הָרְעָה וְהִטְבָּה, מִנִּין? אָמַר לוֹ: מִרְבּוּי הַפְּתוּב. אָמַר לוֹ: אִם רַבָּה הַפְּתוּב לְכָךְ, רַבָּה הַפְּתוּב לְכָךְ.

(4) פירוש המשנה לרמב"ם שבועות ג:ה

רבי הכתוב – הוא אמרו או נפש כי תשבוע לבטא בשפתיים, ואמרו אחר כך להרע או להטיב מיעוט, לכל אשר יבטא האדם בשבועה רבוי אחר, ר' עקיבא אומר רבה ומיעוט ורבה. ור' ישמעאל אומר בזה כלל ופרט וכלל. ותהיה תוצאת מחלוקתם כפי שמחייבים כללי העיון בדינים הנלמדים ברבוי ומיעוט או בכלל ופרט כפי שאתה רואה. וענין לעתיד לבוא – שישבע על דברים העתידים שיעשה אותם או שלא יעשה אותם. והלכה כר' עקיבא.

פרש ט הלכתא וכול הנזיר בנזיר ובקרבן והא
מבוא קרבן והתל לו כי תשבע על השבועה הוא חייב לא שנזיר
בנזיר ובקרבן וכול המהרהר בלב יהא חייב תל לו בשפתים לא
בלב או יכול שני מנינא את הנזיר בלב תל לו לבטא יכול
הנשבע להרע לאחרים יהא חייב תל לו להרע או להיטוב מר
הט בה רשות אף הרעה רשות יצא הנשבע לאחרים יכול
הנשבע להרע לעצמו יהא פטור תל לו להרע או להיטוב מה
הט בה רשות אף הרעה רשות אף אעז אביא את הנשבע להרע
לעצמו שהוא חייב או יכול שני מנינא את הנשבע להיטוב
לאחרים כשהוא אומר או להיטוב אף לאחרים יכול הנשבע
לעבור על המנינה והא חייב תל לו להרע או להיטוב מה הטבה
רשות אף הרעה רשות יצא הנשבע לעבור על המנינה או צוא
את הנשבע לעבור על המנינה ולא או צוא את הנשבע לקיים את
המנינה שהיה ברין שהוא חייב וברין יהודה בן בתורה אמר
ו יהודה בן בתורה מא אם הרשות שאינו נשבע עליה מהר סיני
היי הוא חייב עליה מנינה שהוא נשבע עליה מהר סיני אינו
רין שהיא חייב עליה אמרו לו לא אם אמרתה בשבועת הרשות
שכן עשה בה לאו כהיין תאמר בשבועת מנינה שלא עשה בה לאו כהיין
להרע או להיטוב אין לו אלא דברים שיש בהם הרעה והט בה דברים שיש
מניין תל לו לבטא אין לו אלא לבא לשעבר מניין תל לו לכל אשר
יבטא וברין רעקובה ושמעאל אומר להרע או להיטוב

לבא אמר לו רעקובה אם כן אין לו אלא דברים שיש בהם הרעה
והט בה דברים שאין בהם הרעה והט בה מניין אמר לו מורכבו
הכתוב אמר לו אם ריבה הכותב לכך ריבו הכתוב לכך האדם
בשבועת פריט לאנוס ועלם מנינו פריט למיחור ועלם מנינו ועלמה
מנינו שבועה או יכול נעלם מנינו החפץ תל לו בשבועה ועלם
מנינו על העלם שבועה הוא חייב אינו חייב על העלם החפץ

(6) ירושלמי שבועות ג:ה

היך רבי ישמעאל דריש: או נפש כי תשבע לבטא בשפתים – כלל, להרע או להיטיב – פרט. כלל ופרט אין בכלל אלא מה שבפרט. והלא אין בפרט אלא דברים שיש בהן הרעה והטבה! אלא כיני: להרע או להיטיב – פרט, לכל אשר יבטא – כלל. פרט וכלל והכל בכלל, וריבה דברים שהן לשעבר. אלא כיני: או נפש כי תשבע לבטא – כלל, להרע או להיטיב – פרט, לכל אשר יבטא – חזר וכלל. כלל ופרט וכלל אי אתה דן אלא כעין הפרט. מה הפרט מפורש דברים שיש בהן הרעה והטבה, ודברים שאין בהן הרעה והטבה מניין? אמר לו: מריבוי הכתוב. אמר לו: אם ריבה הכתוב לכה, ריבה הכתוב לכה. לית יכול דמר רבי הילא בשם רבי לעזר. כן משיב רבי ישמעאל את רבי עקיבה: מצינו דברים שחייבין על זדוןן משם שבועת שקר, ובהעלמן משם שבועת ביטוי. ויתיביניה: מצינו דבר שחייבין בזדוןן משם שבועת שקר ומביא קרבן. אמר ליה: ואית לך דברים שאין בהן הרעה והטבה ולי נן כתיבין? אמר ליה: אף על גב דאית לי דברים שאין בהן הרעה והטבה, לית אינון כתיבין. אין בהן משום הרעה והטבה, הא לשעבר לית.

(7) שבועות כו ע"א

שפיר קא אמר ליה רבי עקיבא לרבי ישמעאל.
אמר רבי יוחנן

רבי ישמעאל ששימש את רבי נחוניא בן הקנה שהיה דורש את כל התורה כולה בכלל ופרט איהו נמי דורש בכלל ופרט רבי עקיבא ששימש את נחום איש גם זו שהיה דורש את כל התורה כולה בריבה ומיעט איהו נמי דורש ריבה ומיעט.

מאי רבי עקיבא דדריש ריבויי ומיעוטי?
דתניא

או נפש כי תשבע ריבה

להרע או להיטיב מיעט

לכל אשר יבטא האדם חזר וריבה

ריבה ומיעט וריבה ריבה הכל

מאי ריבה? ריבה כל מילי ומאי מיעט? מיעט דבר מצוה.

ורבי ישמעאל דריש כלל ופרט:

או נפש כי תשבע לבטא בשפתים כלל

להרע או להיטיב פרט

לכל אשר יבטא האדם חזר וכלל

כלל ופרט וכלל אי אתה דן אלא כעין הפרט

מה הפרט מפורש להבא אף כל להבא.

אהני כללא לאתויי אפילו דברים שאין בהן הרעה והטבה להבא

אהני פרטא למעוטי אפילו דברים שיש בהן הרעה והטבה לשעבר.

(8) ספרי במדבר פרשת שלח פסקא קיב

הכרת תכרת הנפש ההיא, הכרת בעוה"ז תכרת לעוה"ב דברי ר' עקיבא
אמר לו ר' ישמעאל לפי שהוא אומר [ונכרתה הנפש ההיא שומע אני שלש כריתות בשלשה עולמות
מה ת"ל] הכרת תכרת הנפש ההיא **דברה תורה כלשון בני אדם**:

(9) ויקרא יט, כ

וְאִישׁ כִּי יִשְׁכַּב אֶת אִשְׁתּוֹ שִׁכְבַּת זֶרַע וְהוּא שִׁפְחָה נִחְרַפֶּת לְאִישׁ וְהַפְדָּה לֹא נִפְדָּתָה אוֹ חֲפָשָׁה לֹא נָתַן לָהּ
בְּקִרְתָּהּ תִּהְיֶה לֹא יוֹמָתוֹ כִּי לֹא חֲפָשָׁה:

(10) משנה כתב יד קאופמן כריתות ב'ה'

אי זו היא שפחה?

כל שחציה שפחה וחציה בת חורין,

שנאמר:

וְהַפְדָּה לֹא נִפְדָּתָה אוֹ חֲפָשָׁה לֹא נָתַן לָהּ דְּבָרֵי רַבִּי עֲקִיבָה.

רבי ישמעאל אומר:

אי זו היא? שפחה ודי.

רבי אלעזר בן עזריה אומר:

כל העריות המפורשות, משויר אין לנו אלא שחציה שפחה וחציה בת חורין.

(11) כריתות יא ע"א

תנו רבנן והפדה יכול כולה תלמוד לומר לא נפדתה יכול לא נפדתה תלמוד לומר והפדה.

הא כיצד

פדויה ואינה פדויה חציה שפחה וחציה בת חורין ומאורסת לעבד עברי דברי רבי עקיבא

רבי ישמעאל אומר בשפחה כנענית הפתוב מדבר ומאורסת לעבד עברי

אם כן מה תלמוד לומר והפדה לא נפדתה **דברה תורה כלשון בני אדם**.

רבי אלעזר בן עזריה אומר כל עריות מפורשות לנו משויר לנו חציה שפחה וחציה בת חורין ומאורסת לעבד עברי

אחרים אומרים לא יומתו כי לא חופשה בשפחה כנענית הפתוב מדבר ומאורסת לעבד כנעני.

לרבי ישמעאל בשלמא והפדה לא נפדתה כדקתני

דברה תורה כלשון בני אדם אלא דקתני מאורסת לעבד עברי מנלן דכתיב כי לא חופשה מפלל דהוא חופש.

רבי אלעזר בן עזריה היינו רבי עקיבא

לרבי ישמעאל קאמר לדידי בעלמא כותיד סבירא ליה **דברה תורה כלשון בני אדם** והכא שאני מכדי כתיב ליה

קרא כי לא חופשה והפדה לא נפדתה למה לי שמע מינה להכי אתא לחציה שפחה וחציה בת חורין.

לאחרים בשלמא והפדה לא נפדתה קסבר **דברה תורה כלשון בני אדם**

אלא הא דעבד כנעני מנלן אמר קרא כי לא חופשה אם אינו ענין לדידה תגהו ענין לדידה.

(12) ספרא ברייתא דרבי ישמעאל

רבי ישמעאל אומר בשלש עשרה מדות התורה נדרשת מקל וחומר, מגזרה שוה, מבנין אב מכתוב אחד, מבנין אב משני כתובים, **מכלל ופרט מפרט וכלל, מכלל ופרט וכלל אי אתה דן אלא כעין הפרט**, מכלל שהוא צריך לפרט ומפרט שהוא צריך לכלל. (ב) כל דבר שהיה בכלל ויצא מן הכלל ללמד לא ללמד על עצמו יצא אלא ללמד על הכלל כולו יצא, כל דבר שהיה בכלל ויצא מן הכלל ליטעון טען אחר שהוא כענינו יצא להקל ולא להחמיר, כל דבר שהיה בכלל ויצא מן הכלל ליטעון טען אחר שלא כענינו יצא להקל ולהחמיר כל דבר שהיה בכלל ויצא מן הכלל לידון בדבר חדש, אי אתה יכול להחזירו לכללו עד שיחזירו הכתוב לכללו בפירוש, דבר הלמד מעניינו ודבר הלמד מסופו וכן שני כתובין המכחישים זה את זה עד שיבא הכתוב השלישי ויכריע ביניהם.

מקל וחומר כיצד...מגזירה שוה כיצד...מבנין אב מכתוב אחד כיצד ... מבנין אב משני כתובים כיצד ...

מכלל ופרט כיצד מן הבהמה כלל מן הבקר ומן הצאן פרט כלל ופרט אין בכלל אלא מה שבפרט.

מפרט וכלל כיצד?

כי יתן איש אל רעהו חמור או שור או שה פרט וכל בהמה לשמור כלל פרט וכלל נעשה כלל מוסף על הפרט,

מכלל ופרט וכלל כיצד ונתת הכסף בכל אשר תאזה נפשך כלל, בבקר ובצאן בין ובשכר פרט ובכל אשר תשאלך נפשך חזר וכלל

כלל ופרט וכלל אי אתה דן אלא כעין הפרט

לומר לך מה הפרט מפורש דבר שהוא וולד וולדות הארץ וגדולי קרקע

אף אין לי אלא כל דבר שהוא וולד וולדות הארץ וגדולי קרקע יצאו כמהין ופטירות.

...

הלל הזקן דרש שבע מדות לפני זקני בתירה, קל וחומר, וגזרה שוה, ושני כתובים, וכלל ופרט, וכיוצא בו במקום אחר, ודבר למד מענינו, אלו שבע מדות שדרש הלל הזקן לפני זקני בתירה.

(13) תוספתא שבועות א:ד

...בכל [דבר] טמא מה ת"ל בכל דבר ר"ע אומר להביא את הנגע שאין טומאה יורדת להן אלא בדבר שר"ע לא היה דורש כלל ופרט והיה דורש רבויין ומעוטין שכך למד מנחום איש גס זו ר' נתן אומר להביא את הכלים שאין טומאה יורדת להן אלא במחשבה אמר ליה מה ראו כלים למחשבה שר"ש לא היה דורש רבויין ומעוטין והיה דורש כלל ופרט וכלל או נפש אשר תגע בכל דבר טמא כלל או בנבלת חיה טמאה וגו' פרט או כי יגע בטומאת אדם וגו' כלל כלל ופרט וכלל אי אתה דן אלא כעין הפרט כשהוא אומר לכל טומאתו אשר יטמא בה חזר וכלל אם כלל הראשון אמרינן לאו אלא כלל ופרט וכלל אי אתה דן אלא כעין הפרט לומר לך מה הפרט מפורש טמאות המפורשות מן התורה יצא עדר גמלין ועדר רחילין ומכונות חיה ועוף ששכנו טמאות דאין מפורש מן התורה ר' נתן אומר טומאת גאיות ולא טומאת קדושה יצא השורף את הפרה ופרים המשלח את השעיר שהן טומאות קדושות. אין לי אלא בהמה חיה ועוף טהורין בהמה חיה ועוף טמאין מנין ת"ל או בנבלת שרץ טמא אמר ר' יאשיה וכי יש בשרץ טמא וטהור אלא כשם שחלקתה בין שרץ טמא לטהור כך בין בהמה וחיה לא תחלוק בין טמאין לטהורין אין לי אלא בכולן בכזית מנין ת"ל בנבלת חיה טמאה מה ת"ל טמאה להביא את כזית. א"ר שמעון מה ראו לומר בבהמה חיה בכזית טמא ובשרץ בכעדשה אלא בהמה וחיה תחלת ברייתן כזית. שרץ תחלת ברייתן כעדשה.

(14) במדבר יח:טז

וּפְדוּיוֹ מִבֶּן־חֹדֶשׁ תִּפְדֶּה בְּעֶרְכָּךְ כֶּסֶף חֲמִשָּׁתַּיִם שֶׁקֶלִים בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ עֶשְׂרִים גֶּרָה הוּא:

(15) שמות יג:יג

וְכָל־פֶּטֶר חֲמֹל תִּפְדֶּה בְּשֵׂה וְאִם־לֹא תִפְדֶּה וְעִרְפָּתוֹ וְכָל בְּכוֹר אָדָם בְּבִנְיָךְ תִּפְדֶּה:

(16) ספרי במדבר פרשת קרח פיסקא קיח

ופדויו מן חודש תפדה, כלל בערכך כסף חמשת שקלים פרט כלל ופרט אין בכלל אלא מה שבפרט וכל בכור אדם בבניך תפדה חזר וכלל או כלל בכלל ראשון אמרת לאו אלא כלל ופרט וכלל אין אתה דן אלא כעין הפרט לומר לך מה הפרט מפורש נכסין המטלטלים שאין להם אחריות אף הכלל אין לי אלא נכסים המטלטלין שאין להם אחריות מיכן אמרו בכל פודים בכור אדם חוץ מעבדים ומשטרות ומקרקעות. רבי אומר אף בכל פודים בכור אדם [חוץ מן השטרות].

(17) דברים טו:יז

וּלְקַחַת אֶת־הַמִּרְצֵעַ וְנָתַתָּהּ בְּאֶזְנוֹ וּבִדְלָתָהּ וְהָיָה לְךָ עֵבֶד עוֹלָם וְאֵף לְאַמְתְּךָ תַּעֲשֶׂה־כֵּן:

(18) ספרי דברים פרשת ראה פיסקא קכב

ולקחת את המרצע,

מנין לרבות את הקוץ ואת הזכוכית ואת הקרומית של קנה שנאמר ולקחת דברי רבי יוסי ברבי יהודה רבי אומר מרצע מה מרצע המיוחד מן המתכת אף אין לי אלא מן המתכת. מיכן היה רבי ישמעאל אומר בשלשה מקומות הלכה עוקפת המקרא

- התורה אמרה ושפך את דמו וכסהו בעפר והלכה אמרה בכל דבר שמגדיל צמחים,
- התורה אמרה וכתב לה ספר כריתות והלכה אמרה בכל דבר שהוא בתלוש,
- התורה אמרה במרצע והלכה אמרה בכל דבר. רבי אומר בדלת או במזוזה מעומד.

(19) שבועות ד ע"ב - ה ע"א

רַבִּי עֲקִיבָא מַאי טַעמָא קָא מַחֲיִיב לְשַׁעֲבֵר דְּדָרִישׁ רִיבּוּי וּמִיעוּטֵי רַבִּי נְמִי דָּרִישׁ רִיבּוּי וּמִיעוּטֵי.

דַּתְנִיָּא

רַבִּי אֹמֵר בְּכָל פּוֹדִין בְּכֹר אָדָם חוּץ מִן הַשְּׁטָרוֹת וְרַבֵּנָן אֹמְרִי בְּכָל פּוֹדִין בְּכֹר אָדָם חוּץ מִמַּעֲבָדִים וְשְׁטָרוֹת וְקָרְקָעוֹת.

מַאי טַעמָא דְרַבִּי דְרִישׁ רִיבּוּי וּמִיעוּטֵי וּפְדוּיוֹ מִבֶּן חֲדָשׁ רִיבָה בְּעֶרְכָּךְ בִּסְפָר חֲמִשָּׁת שָׁקִלִים מִיַּעַט תַּפְּדָה חֲזָר וּרִיבָה.

רִיבָּה וּמִיַּעַט וְרִיבָּה רִיבָּה הֶפֶל מֵאֵי רִיבָּה כָּל מִלֵּי וּמֵאֵי מִיַּעַט מִיַּעַט שְׁטָרוֹת.

וּרְבִנּוֹן דְּרֵשִׁי כָּלֵלִי וּפְרֻטִי וּפְדֻיּוֹ מִמֶּן חֹדֶשׁ כָּלֵל בְּעֶרְכָּךְ כֶּסֶף חֲמִשָּׁת שְׁקָלִים פְּרֻטָּה תַּפְּדָה חֹזֵר וְכָלֵל.

כָּלֵל וּפְרֵט וְכָלֵל אֵי אֶתָּה דָן אֶלֶּא כְּעֵין הַפְּרֵט מֵהַ הַפְּרֵט מִפּוֹרֵשׁ דְּבַר הַמְּטַלְטֵל וְגוֹפוֹ מִמּוֹן אֶף כָּל דְּבַר הַמְּטַלְטֵל וְגוֹפוֹ

מָמוֹן יֵצֵאוּ קִרְקָעוֹת שְׂאִינָן מִטִּלְטִלִּין יֵצֵאוּ עֲבָדִים שֶׁהִקְשׁוּ לִקְרָקָעוֹת יֵצֵאוּ שְׁטָרוֹת אֲף עַל פִּי שְׂמִטִּלְטִלִּין אֵין גּוֹפֵן

ממון.

אָמַר לִיה רַבִּינָא לְאַמִּימַר רַבִּי דְרִישׁ רִיבּוּיִּי וּמִיעוּטִי וְהָא רַבִּי כִלְלִי וּפְרָטִי דְרִישׁ.

דַּתְנִיָּא מְרַעֵעַ אִין לִי אֵלָא מְרַעֵעַ מִנִּין לְרַבּוֹת הַסּוּל וְהַסִּירָה הַמַּחֲסֵט וְהַמְקַדַּח וְהַמְכַתֵּב תַּלְמוּד לִוְמָר

וּלְקַחַת כָּל דְּבַר שְׁנֵלֶקַח בַּיָּד דְּבַרֵּי רַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי יְהוּדָה

רַבִּי אוֹמֵר מֵרֵצֶה מָה מֵרֵצֶה מִיּוֹחַד שֶׁל מִתְכַּת אֶף כֹּל שֶׁל מִתְכַּת.

וְאֶמְרִינָן בְּמֵאֵי קָא מִפְּלִגֵּי רַבִּי דְרִישׁ כָּלְלִי וּפְרָטִי וְרַבִּי יוֹסִי בְרַבִּי יְהוּדָה דְרִישׁ רִבּוּיֵי וּמִיעוּטֵי.

אין בעלמא כללי ופרטי דריש והכא היינו טעמא כדתנא דבי רבי ישמעאל.

דַּתְנָא דְּבִי רַבִּי יִשְׁמַעֵאל בְּמִים בְּמִים שְׁנֵי פַעֲמִים אֵין זֶה כָּלֵל וּפְרַט אֵלֹא רִיבָה וּמִיַּעַט.

וְרַבִּנּוֹן? אָמַר רַבִּינָא כְּדָאמְרִי בְּמַעְרְבָא

כָּל מְקוֹם שֶׁאַתָּה מוֹצֵא שְׁתֵּי כָלִלוֹת הַסְּמוּכוֹת זֶה לָזֶה הֵטֵל פֶּרֶט בִּינְיָהֶן וְדוֹגְמָם בְּכָלֵל וּפֶרֶט.

הַשְׁתָּא דְּאַמְרַת רַבִּי כָּלְלִי וּפְרָטִי דְּרִישׁ בְּעַל כּוֹרְחִיד קִשְׂיָא שְׁבוּעוֹת אֶלָּא בְּשְׁבוּעוֹת נָסִיב אֱלִיבָא דְּרַבִּי עֲקִיבָא וְלִיהּ לָא סְבִירָא לִיהּ.

(20) ויקרא י"א, ט

אֶת־זֶה תֹאכְלוּ מִכָּל אֲשֶׁר בְּמִים כָּל אֲשֶׁר־לוֹ סִנְפִּיר וְקִשְׁקֶשֶׁת בְּמִים בַּיָּמִים וּבַנְּחָלִים אֹתָם תֹאכְלוּ:

(21) קידושין כא ע"ב

דְּרַבִּי דָּרִישׁ כָּלֵלִי וּפְרָטִי

וּלְקַחַת כָּלֵל מִרְעֵעַ פָּרֵט בְּאֶזְנוֹ וּבִדְלַת חִזֵּר וְכָלֵל

כָּלֵל וּפְרֵט וּכְלָל אִי אֶתָּה דָּן אֶלָּא כְּעֵין הַפְּרֵט

מָה הַפֶּרֶט מְפֹרָשׁ שֶׁל מַתְּכַת אֶף כֹּל שֶׁל מַתְּכַת.

רַבִּי יוֹסִי דְרִישׁ רִיבּוּי וּמִיעוּטֵי

וּלְקַחַת רִיבָה מִדָּעַע מִיעֵט בְּאֵזְנוֹ וּבִדְלַת חֶזֶר וְרִיבָה

רִיבָּה וּמִיָּעוּט וְרִיבָּה רִיבָּה הֶפְלָל.

מאי רבי רבי כל מילי מאי מייעט מייעט סם.